

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 3886	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Statistikk indtil 1805 for alle Kongsberg Sølvverks gruber med gjennomsnittlig aarsproduksjon over 60 kg.				
Forfatter		Dato 1891	Bedrift	
Kommune Kongsberg	Fylke Buskerud	Bergdistrikt Østlandske	1: 50 000 kartblad 17142	1: 250 000 kartblad
Fagområde Historisk	Dokument type		Forekomster	
Råstofftype Malm/metall	Emneord Kis Cu			
Sammendrag				

Storthinget har under dags dato fattet følgende

b e s l u t n i n g

om, hvor og paa hvilke nærmere vilkaar det av Kongen kan tillates private at drive paa guld- og sølvførende gange inden det Kongsberg Sølvverk forbeholdte grubefelt.

I den del av det Kongsberg Sølvverk forbeholdte grubefelt, som ligger østenfor Laugen elv, saavel som i den del av feltet, som ligger vestenfor Laugen elv, men nordenfor Jondalselv, kan av Kongen paa nedenanførte vilkaar meddeles private tilladelse til at drive guld- og sølvførende gange og at fortsætte driften av de gruber og skjærp, der har været drevne paa sølv, samt til at benytte de til bemeldte gruber og skjærp hørende berghalde:

1.

Det ved tilladelsen til drift overdragne felt kan utgjøre indtil 9 ha, der utmaales i retvinklet firkant saaledes, at lengden ikke blir mer end 4 gange bredden. Dog kan utmaalet (feltet) gives en anden, av rette linjer begrenset form, naar ældre tilgrænsende utmaal gjør det nødvendig.

Utmaalets grænser regnes lodret mot dypet. Feltet utmaales og karteres i 1/1000 av autorisert konduktør og betegnes paa overflaten med tydelige merker - alt paa koncessionshaverens bekostning.

2]

Inden feltet skal der arbeides med mindst 4 mand gjennemsnitlig aaret rundt. Denne arbeidspligt begynder 12 maaneder, efterat tilladelsen er meddelt.

Paa andragende fra koncessionshaveren kan Finansdepartementet meddele tilladelse til midlertidig utsættelse med eller stansning av driften; dog kan saadan tilladelse ikke fornyes utover 5 aar uten med kongelig stadfæstelse.

3.

For feltets benyttelse onlægges til Kongsberg Sølvverk en aarlig avgift av kr. 100.00, hvorhos der forbeholdes staten ret til at beskatte likesaaavel denne som anden bergverksdrift,

4.

Koncessionshaveren er uberettiget til at avhænde eller paa anden maate overlate enkelte dele av det ham overdragne felt til særskilt benyttelse, hvorimot al drift inden feltet udelukkende skal ske for hans regning. Overdragelse av feltet i sin helhet kan finde sted.

5.

Lov av 14 juni 1864 indeholdende forandringer i og tilleg til lov om fattigvæsenet blir gjældende for den eventuelle verksdrift, uanset om nogen del av verkets grubeutmaal og gruber ligger indenfor grænserne av Kongsberg by.

6.

Saalænge ordnet hyttedrift for grubefeltets regning ikke finder sted, skal alt sølv og sølvholdige, rikere og fattigere godser avgives til Kongsberg Sølvverks smeltehytte efter det til enhver tid ved Sølvverket gjældende regulativ og ertstaxt, medmindre sølvverksdirektøren antar, at saadanne godser for det hele eller for en del kan forbli til den private grubeiers raadighet uten fare for, at de gjældende bestemmelser og foranstaltninger til at forebygge ulovlig sølvhandel derved motvirkas.

Hvad der er ordnet hyttedrift, avgjøres i tvisttilfælde av vedkommende bergmester.

7.

Besiddelsen av bruksretten av feltet ophører og falder tilbage til staten ved opsigelse fra besidderens side med 1 aars varsel, og naar driften enten ganske indstilles eller gaar ned under det i § 2 fastsatte minimum, medmindre utsættelse med driften er bevilget saaledes som i § 2 nævnt. Likelødes kan besiddelsen og bruksretten av feltet fratages besidderen, naar nogen av de foreskrevne betingelser forøvrig ikke opfyldes, og naar han forser sig mot, hvad der er bestemt i §§ 43 og 44 av lov angaaende bergverksdriften av 14 juli 1842.

8.

Driften i feltet undergives forøvrig den almindelige bergverkslovgivnings bestemmelser.

Hvilket herved meddeles.

Kristiania den 9 juni 1891.

Præsident.

Sekretær.

Bifaldt ved kgl. resol. av 6 juli 1891.

Statistik indtil 1805 for alle
Kongsberg Sølvverks gruber med gennem-
snitlig aarsproduktion over

60 kg.

Underberget.	Sølvproduktion.			
	Ustadighets- faktor.	pr.m.avsænk- ning ialt.	pr.aar før 1805.	
Samuel og Sofie Hedevig	4,7	120	315	
Silbersnur	3,7	40	109	
Hellig Trefoldighet og prinsen av Au- gustenberg	5,0	89	228	
Johs., Concordia, Herzog Ulrich og Ge- schwerner	6,8	100	267	
Engelsgrus, "Gott allein die Ehre" og Salomo	4,5	62	160	
Fräulein Christiane	4,5	27	83	
Blygangen	7,3	17	85	
Hannibal og Braunschweig	6,3	21	134	
Juel	3,8	31	98	
Dergleichen	2,1	18	71	
Gamle Sagen Gottes og Sofie Magdalene	4,7	43	222	
Christianus V, prins Christian og Charlotte Amalie	6,8	62	250	
Charlotte Lovise og Lovise Augusta	4,0	13	130	
13 gruber eller grube- Gjennemsnit komplekser.	5,1	49,5	165,3	
Overberget.				
Gabe Gottes	7,5	62	166	
Justis	3,0	60	148	
Armen og Kongen	11,4	68	252	
Barlindalen	8,4	?	66	
Hertug Fredrik	3,0	12	72	
Else	8,1	32	80	
Gottes Hülfe	7,6	216	767	

Bilag 2. Side 2.

Overberget.

Haus Oldenburg	
Haus Sachsen	
Gud med kronprinsen	
Kronprinsen	
Kronprins Fredrik	
12 gruber.	Gjennemsnit

Diverse gruber.

St. Andreas	
Indfødselsretten	
Jonsknuten (19 skjærp)	
Helgevandet og Chr. VII.	
Askebæk	
Stadsmyr (flere gruber)	
6 gruber eller grube- komplekser.	Gjennemsnit

Vinorens felt.

Anne Sofie (avb.til ca.160 m.)

Vinoren, søndre felt ved Klausstoll.

Ulrica (avb.til ca. 130 m)	
Julianes haab (avb.til ca. 170 m)	
Juliane Marie (" " " 212 ")	
Norske Løve (" " " 110 ")	
Sofie Magdalene ^{x)} " " 160 ")	
Christianius den 6te ^{x)} " " 160 ")	
	Gjennemsnit

Sølvproduktion.

Ustadighets- pr.m.avsæk- pr.aar
faktor. ning ialt. : før 1805

3,1	17	101
5,7	72	210
9,0	20	119
8,1	23	81
9,6	48	141
7,0	57,3	183,4

16,7	?	127
6,8	38	139
11,0	?	257
3,5	50	200
5,1	17	62
7,2	30	90
8,4	33,8	145,8

9,9	114	114
8,4	31	97
7,6	10	119
5,6	38	153
4,7	35	219
5,6	ca. 38	214
3,6	" 64	132
5,9	36	155,7

x) Medregnet produktionen 1858-1879-
fordelt med en halvdel paa hver grube.

Sølvproduktion.

	Ustadighetsfaktor.	pr.m.avsænkning ialt.	pr.aar før 1805
<u>Nordre felt.</u>			
Prinsesse Lovise (avb.til 166 m. ?)	5,3	37	100
Nye Sogen Gottes 3 og 6 (avb.til ca.200 m.)	19,2	53	160
" " " 1,5,4 og 7	4,4	?	125
Gjennemsnit	9,6	45	128,3
Gjennemsnit for Over-og Underberget	6,1	53,4	173,5
Gjennemsnit for Vinorens søndre felt	5,9	36	155,7

Ustadighetsfaktoren angir forholdet mellem vedkommende grubes gjennemsnittsproduktion i gode og daarlige aar. Med gode aar menes aar med en produktion over grubens totale aarlige produktion, og med daarlige aar de øvrige.

Bilag 3. Side 1.

Teknisk statistisk sammenligning mellem endel
av Kongsberg Sølvverks gruber for driften
indtil 1805.

	Brutt berg ton	Total pro- duktion kg	gpt.pr. t.brk.
<u>Underberget.</u>			
Samuel, Sofie Hedevig og Silbers ur	260 000	41 800	160
Hellig Trefoldighet og prinsen av Au- gustenberg	223 000	12 800	58
Johs., Concordia, Herzog Ulrich, Geschwor- ner og Commisæren	372 000	15 000	40
Engelsgrusz, Gott allein die Ehre, og Sa- lomo	203 000	10 200	50
Fräulein Christiane	116 000	8 100	70
Bygningen	86 000	5 400	63
Hannibal og Braunschweig	82 000	6 000	73
Juel	254 000	9 900	39
Gamle Segen Gottes, Sofie Magdalene og Dergleichen	400 000	24 100	60
Christianus V, prins Christian og Char- lotte Amalie	247 000	14 900	60
Charlotte Lovise, Lovise Augusta	47 000	1 600	34
Sum	2290 000	149 800	
Gjennomsnit			64
<u>Overberget.</u>			
Gabe Gottes og Gnade Gottes	121 000	ca. 20 000	ca. 165
Gamle og nye Justis	149 000	8 650	58
Armen og Kongens grube	ca 250 000	24 700	" 100 (?)
Gottes Hülfe (indtil 1866)	412 000	" 98 200	238
<u>Syd for Overberget.</u>			
Asketæk	48 000	3 200	67
Stadsmyr	65 000	4 600	71
	1045 000	159 350	152

Vinoren.

Juliane Marie (indtil 1817)

Christianus VI, incl. Munkeskjærpet

Norske Løve (forutsat grubebredde ca. 3 m.

Brutt berg ton	Total pro- duktion kg	gpt.pr. t.brk.
40 000	ca. 9 500	237
75 000	9 100	121
60 000	3 600	60
175 000	22 200	127

Bilag 4. Side 1.

Brudt berg og avbyggede gangflater ved A/S Trollerud

Sølvverk's drift 1914-1916.

"Brændop" og "Norske Løve."

736,0 l.m. feltort	= 2 208 m ³ = 5740 t
252,2 l.m. synk og opsynk, derav paa gangflate 222 l.m.	= 2 280 " = 5928 "
1763,4 m ³ strosse, derav paa gangflate	= 1 200 " = 3120 "
	5 688 m ³ = 14788 t

berg brudt paa gangene. Medregnes det som er brudt

utenfor gangene blir den totale brytning (ca. 17000 t

Av det brudte var 11 782 vognar a 0,80 t = 9425 t

sølvførende, motsvarende 63,7 % av det paa gangene ialt
brudte.

Av de producerte 9 425 ton raamalm er der ved vaskning

behandlet 7446 t

mens der gjenligger paa lager 1979 "

9425 t

Efter den beregningsmaate, som anvendes ved Sølvverket,

skulde der være avbygget 2960 m²

gangflate, hvorav like stor del (63,7 %) maa ha været

sølvførende som tilfældet var paa det brudte berg.

Herefter var den sølvførende gangflate ca. 1900 m²

og den ikke " " " 1060 "

De producerte ca. 4 400 kg. sølv (se bil 5) repræsen-

terer følgende pr. m² sølvførende gangflate 2,31 kg. sølv

" " total gangflate 1,48 " "

Sølvproduktionen ved A/S Trollerud Sølvverk's
gruber 1914 - 1916.

Ved vaskning av 7 446 ton raagods: (Hverav paa forhaand fraskeliet 40 %

Ilg.designation av	30.10. 1914	108.785 kg.	uholdig) fint sølv
"	" " 26. 8. 1915	517.005 "	" "
"	" " 2.11. 1915	337.193 "	" "
"	" " 22. 1. 1916	29.581 "	" "
"	" " 18. 1. 1916	201.786 "	" "
"	" " 13. 3. 1916	179.019 "	" "
"	" " 10. 7. 1916	170.173 "	" "
"	" " 16.11.1916	97.406 "	" "
"	" " 22. 1. 1917	92.610 "	" "
		1533.558 kg. fint sølv.	

Indleveret til Kongsberg Smeltehytte og for

øjeblikket under behandling ca. 450.000 " " "

Utvasket sølv i beh.i vaskeriet skjønsmæssig " 150.000 " " "

Altsaa utvundet av 7 446 ton raagods 2133.558 kg. Sølv.

Da vaskeriet indtil utgangen av 1916 har mang-
 let finknusningsmaskineri, har avgangene forladt

vaskeriet med en sølvgehalt av i middel 350 gr.

pr.t. De 7 446 t. raamalms har levert ca. 60 %

avgang = 4 467 ton à 350 gpt.	=	1340.000 " " (men 1200)
	=	3473.558 kg. Sølv

Disse 3 473 kg. sølv representerer
 som anført sølvindholdet i 7 446 t. raagods, som
 følgelig har indeholdt 3473/7446 kg. = 467 gpt.

Antar vi, at det ubehandlede raamalmslager paa
 1979 ton (se bil.4) holder likemeget sølv som
 de vaskede 7 446 ton, skulde der yderligere kun-

Bilag 5. Side 2.

	<u>Transport.</u>	3 473,558	kg. sølv
ne utvindes 1979 t. x 467 gpt.	=	<u>924,2</u>	" "
		4.397,7	kg. sølv.

A/S Trollerud Sølvverk's produktion for 1914-

1916 kan herefter anslaaes til med rundt tal 4 400 kg.

Grube.	Aar.	Brutt 3 m	berg ton.	Producent sølv kg.	Sølv pr. m ³ brutt berg. gr.	Sølv pr. ton gr.
Kongens grube.	1904-05	2465	6650	4313	1750	650
	05-06	3156	8540	2220	710	263
	06-07	1837	4950	2103	1135	418
	07-08	2184	5900	2874	1310	494
	08-09	2319	6250	3167	1370	506
	Sum	11961	32290	14677		
	Gjennemsnit	2392,5	6458	2935,4	1255	466,2
Gottes Hülfe gr.	1904-05	3036	9950	2377	650	240
	05-06	3371	9100	2663	790	292
	06-07	2030	5500	2071	1010	372
	07-08	1880	5100	2278	1210	448
	08-09	2515	6800	1486	590	218
	Sum	13472	36450	10875		
	Gjennemsnit	2694,4	7290	2175	850	314
Gabe ottes gr.	1904-05	1207	3250	184	153	57
	05-06	1745	4700	690	395	146
	06-07	1149	3100	532	508	188
	07-08	1273	3450	29	23	8,5
	08-09	976	2640	0	0	0
	Sum	6350	17140	1435	287	
	Gjennemsnit	1270	3428	287	215,8	79,9